

Standardy Ochrony Małoletnich w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej

Standardy Ochrony Małoletnich określają procedury, reguły, zasady gwarantujące ochronę przed krzywdzeniem oraz zapewniają bezpieczeństwo małoletnich, będących podopiecznymi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej oraz jego komórek organizacyjnych. Standardy określają praktyki gwarantujące ochronę małoletnich, na rzecz których realizowane są usługi świadczone przez MOPS, w szczególności osoby świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, realizujące programy i projekty, których uczestnikami są osoby małoletnie, asystenci rodziny, pracownicy socjalni, psychologowie.

Standardy Ochrony Małoletnich opracowano i wdrożono zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 2 oraz art. 22b i art. 22c ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich z dnia 13 maja 2016 (Dz. U. z 2023 r. poz.1304 ze zm.).

Rozdział 4b ww. ustawy wprowadza tzw. standardy ochrony małoletnich, mające stanowić jeden z rodzajów szczególnych środków ochrony małoletnich.

Standardy Ochrony Małoletnich należy stosować w oparciu i zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. z 1997 r. nr 78 poz. 483 ze zm.)
2. Konwencja o prawach dziecka (Dz.U. z 1991 r. nr 120 poz. 526)
3. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r. (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 424)
4. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 177)
5. Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.)
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2023 r. poz. 1870)
7. Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawa z dnia 25 luty 1964 r.(Dz.U. z 2023 r. poz.2809)
8. Kodeks karny, ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 17)
9. Kodeks postępowania administracyjnego z dnia 14 czerwca 1960 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.).

Postanowienia wstępne

w niniejszym dokumencie Standardy Ochrony Małoletnich jest mowa o:

1. Dyrektora - należy przez to rozumieć Dyrektora MOPS zarządzającego Ośrodkiem zgodnie ze statutem.
2. Ośrodka lub MOPS – należy przez to rozumieć Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku - Kamiennej
3. Pracownika - należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną w MOPS na podstawie umowy o pracę.
4. Współpracownika – należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną na podstawie umowy cywilnoprawnej, stażystę, wolontariusza, praktykanta lub osobę współpracującą nieodpłatnie na innych zasadach.
5. Kadry – należy przez to rozumieć Pracowników i Współpracowników wykonujących zadania Ośrodka.
6. Komórce organizacyjnej należy przez to rozumieć wydzielony w strukturze Ośrodka zespół lub dział wskazany w Regulaminie Organizacyjnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej, posiadający wyznaczonego kierownika.
7. Małoletnim/dziecku – należy przez to rozumieć osobę poniżej 18 roku życia.
8. Opiekunie małoletniego - należy przez to rozumieć osobę uprawnioną do reprezentowania małoletniego, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny, a także rodzic zastępczy.

Rozdział I

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a kadrą Ośrodka, w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich.

1. Kadra Ośrodka mająca bezpośredni kontakt z małoletnimi powinna wykonywać swoje zadania w sposób zapewniający poszanowanie praw osób trzecich, w szczególności praw dzieci, traktować małoletniego z szacunkiem, cierpliwością, wyrozumiałością oraz w sposób życzliwy, uprzejmy i kulturalny, dostosowany do wieku dziecka, niezależnie od płci, wyznania, pochodzenia narodowego lub etnicznego, specjalnych potrzeb edukacyjnych czy niepełnosprawności.
2. Kadra ma obowiązek powstrzymać się od jakichkolwiek zachowań, które mogłyby naruszać przestrzeń osobistą małoletniego, powodować u niego poczucie zagrożenia, dyskomfortu lub strachu.
3. Zachowanie przez kadrę Ośrodka w poufności informacji uzyskanych w związku z pełnioną funkcją lub wykonywaną pracą, które dotyczą małoletniego.
4. Używanie danych osobowych małoletniego, w tym jego wizerunku, wyłącznie za zgodą opiekuna, o ile przepisy szczególne nie przewidują inaczej.
5. Nieujawnianie informacji o małoletnim osobom do tego nieuprawnionym.
6. Wspieranie opiekunów w procesie wychowania małoletniego.
7. Reagowanie na zachowanie małoletniego w sposób adekwatny do okoliczności i jego możliwości psychofizycznych, w tym dostosowanie komunikacji do małoletniego ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi lub z niepełnosprawnością.

8. Ośrodek zapewnia pracownikom warunki do doskonalenia zawodowego w zakresie zmian prawnych dotyczących pracy z małoletnimi, przeciwdziałania przemocy wobec małoletnich, diagnozy czynników ryzyka, świadczących o możliwości stosowania przemocy wobec małoletniego.
9. Kadra w ramach wykonywanych obowiązków zwraca uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletniego, monitoruje sytuację i dobrostan małoletniego oraz działa wyłącznie w ramach obowiązującego prawa powszechnego, przepisów wewnętrznych Ośrodka, w tym niniejszych Standardów oraz swoich uprawnień i kompetencji.
10. Kadrze MOPS zabrania się w szczególności:
 - niestosownego zachowania w obecności małoletniego (m.in. używania wulgarnych słów, nieprzyzwoitych gestów i żartów, czynienia obraźliwych uwag), wykorzystywania swojej przewagi fizycznej i władzy,
 - nawiązywania z małoletnim jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych, ani składania mu propozycji lub kierowania wobec niego komentarzy o takim charakterze,
 - utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunku dziecka bez zgody opiekunów,
 - proponowania i udostępniania małoletniemu napojów energetycznych
 - wchodzenia w relacje jakiegokolwiek zależności małoletniego lub/i opiekunów małoletniego,
 - zapraszania małoletniego do swojego miejsca zamieszkania, spotykania się z nim poza godzinami pracy. Obejmuje to także kontakty z małoletnim poprzez prywatne kanały komunikacyjne,
 - zachowywania się w sposób mogący sugerować istnienie prywatnych zależności, prowadzących do oskarżeń o nierówne traktowanie, bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych,
 - nawiązywania kontaktów z małoletnim poprzez przyjmowanie, bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych.
11. Kadra MOPS powinna zwracać szczególną uwagę na niepokojące zachowania małoletnich, które mogą świadczyć o ich krzywdzeniu i powinna podjąć próbę kontaktu z małoletnim w przypadku powzięcia podejrzenia takiego krzywdzenia. Jeżeli małoletni próbuje nawiązać kontakt z osobą z kadry MOPS, powinien on go wysłuchać i w miarę możliwości uzyskać możliwie najpełniejszą informację o sytuacji małoletniego.

Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego.

1. W przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie małoletniego przez opiekuna małoletniego pracownik/współpracownik, który powziął taką informację sporządza adnotację urzędową i przekazuje ją niezwłocznie pracownikowi socjalnemu z Zespołu Pracy Socjalnej Nr 1, bądź z Zespołu Pracy Socjalnej Nr 2, który informuje o zaistniałej sytuacji kierownika Działu Pomocy Środowiskowej oraz podejmuje stosowne działania w ramach swoich kompetencji zawodowych.
2. W przypadku, gdy z przeprowadzonych ustaleń wynika, że życie bądź zdrowie małoletniego jest zagrożone, pracownik socjalny z Zespołu Pracy Socjalnej nr 1 stosuje się do Zarządzenia Nr 15/2023 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skarżysku-Kamiennej z dnia 25.10.2023 w sprawie wprowadzenia procedury postępowania w sytuacji konieczności zapewnienia ochrony dziecku w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową.

Rozdział III

Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia, osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”.

1. Jeżeli w wyniku ustaleń, o których mowa w Rozdziale II w pkt. 1 zostanie ustalone, że zasadnym jest skierowanie do sądu rodzinnego wniosku o wgląd w sytuację małoletniego lub/i złożenie zawiadomienia do prokuratury rejonowej o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, pracownik socjalny z Zespołu Pracy Socjalnej Nr 1, bądź z Zespołu Pracy Socjalnej Nr 2, niezwłocznie sporządza taki wniosek do właściwych organów.
2. Od chwili zapewnienia małoletniemu ochrony, o której mowa w Rozdziale II w pkt. 2, nie później niż w ciągu 24 godzin, pracownik socjalny powiadamia o tym zdarzeniu sąd rodzinny.
3. Obowiązek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” i wypełnienia formularza Niebieska Karta „A” spoczywa na wszystkich pracownikach socjalnych i asystentach rodziny zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.
4. W przypadku powzięcia podejrzenia lub uzyskania informacji o krzywdzeniu małoletniego, które może wyczerpywać znamiona przemy domowej w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu przemy domowej, pracownicy MOPS-u, o których mowa w pkt. 3 niniejszego Rozdziału mają obowiązek wypełnić formularz Niebieskiej Karty „A” niezwłocznie po powzięciu informacji o zaistnieniu ku temu przesłanek.

Rozdział IV

Zasady przeglądu i aktualizacji standardów.

1. Niniejsze standardy podlegają weryfikacji nie rzadziej niż co dwa lata pod względem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa oraz ocenie ich merytorycznej przydatności.
2. Weryfikacja, o której mowa w pkt. 1 niniejszego Rozdziału dokonywana jest przez Dyrektora MOPS lub osobę przez niego wyznaczoną.
3. W wyniku weryfikacji, o której mowa w pkt. 2 niniejszego Rozdziału sporządzany jest raport ewaluacyjny, w którym wskazane są wnioski, ewentualne sugestie oraz kierunki aktualizacji standardów.

Rozdział V

Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie kadry Ośrodka lub organizatora do stosowania standardów, zasady przygotowania kadry do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności.

1. Osobę odpowiedzialną za przygotowanie kadry MOPS do stosowania standardów wyznacza Dyrektor MOPS.
2. Dyrektor może zlecić zadanie, o którym mowa w pkt. 1 podmiotowi zewnętrznemu, dającemu rękojmię należytego wykonania przedmiotowych zadań, posiadającemu stosowne kompetencje i doświadczenie.
3. W ramach przygotowania kadry MOPS do stosowania standardów przeprowadzane jest szkolenie w przedmiotowym zakresie.
4. Obecność na szkoleniu potwierdzona jest imienną listą obecności.
5. Każda osoba z kadry składa oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami ochrony małoletnich, obowiązującymi w MOPS.

Rozdział VI

Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania.

1. Niniejsze standardy podlegają opublikowaniu na stronie internetowej MOPS oraz są wywieszane na tablicy ogłoszeń w siedzibie MOPS.
2. Kadra MOPS realizująca usługi względem małoletniego przekazuje wersję pełną niniejszych standardów opiekunom małoletniego, a osoby te potwierdzają na piśmie otrzymanie przedmiotowych standardów.
3. Małoletni, wobec których realizowane są usługi przez kadrę MOPS otrzymują wersję skróconą niniejszych standardów, z zastrzeżeniem pkt. 4 Rozdziału VI.

4. Jeżeli wiek małoletniego, rozwój psychiczny i stan jego zdrowia wpływają na ograniczone możliwości zrozumienia założeń niniejszych standardów, możliwe jest zaniechanie obowiązku wynikającego z pkt. 3 Rozdziału VI.

Rozdział VII

Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia.

Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

1. Za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających bezpieczeństwu małoletniego oraz udzielenie mu stosownej formy wsparcia odpowiedzialna jest kadra MOPS.
2. Każde zgłoszenie incydentów lub zdarzeń naruszających dobrostan małoletniego jest dokumentowane w wewnętrznym rejestrze.
3. Dyrektor wyznacza osobę odpowiedzialną za prowadzenie i uzupełnianie powyższego rejestru.

Rozdział VIII

Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.

1. W przypadku ujawnienia krzywdzenia małoletniego, osoby odpowiedzialne przygotowują plan wsparcia małoletniego, z zastrzeżeniem pkt. 4 Rozdziału VIII.
2. Za przygotowanie i realizację planu wsparcia odpowiedzialny jest pracownik socjalny oraz asystent rodziny, realizujący swoje zadania w stosunku do rodziny, w której wystąpił przypadek krzywdzenia małoletniego.
3. Jeżeli zachodzi taka potrzeba plan wsparcia ustalany jest w konsultacji lub przy udziale psychologa.
4. Jeżeli równolegle prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”, w której małoletni uznany jest za osobę doznającą przemocy, nie ustala się planu wsparcia. Zespół pracy socjalnej nr 1 realizuje wówczas zadania wynikające z procedury „Niebieskie Karty” zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Postanowienia końcowe

1. W sprawach nieuregulowanych niniejszymi Standardami, stosuje się przepisy prawa powszechnie obowiązującego, w tym z zakresu prawa pracy, prawa rodzinnego i opiekuńczego, pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony danych osobowych, a także wewnętrzne procedury, zarządzenia i inne regulaminy obowiązujące w MOPS.